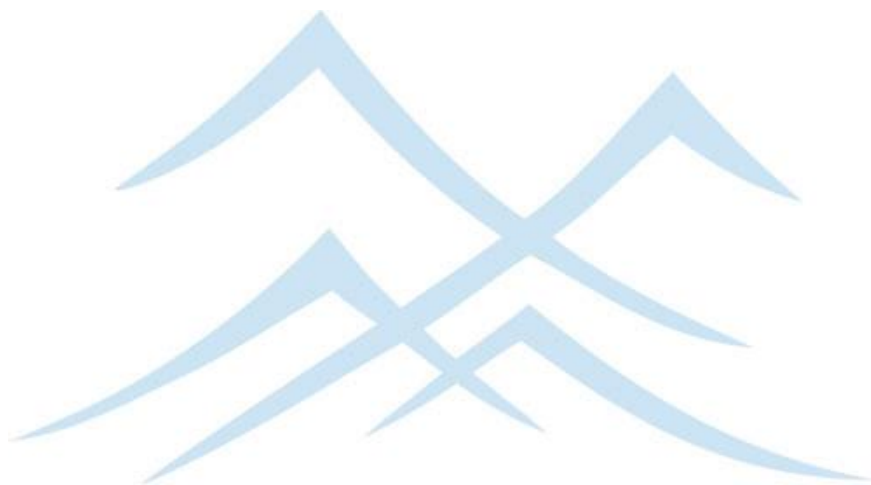

Planprogram
Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035

Vedtatt i kommunestyret 08.02.2022

– Fjell møter fjord –

Innhold

1.0 Innledning.....	2
2.0 Overordnede føringer	2
2.1 Nasjonale føringer	2
2.2 Regionale føringer	3
2.3 Veiledere.....	5
3.0 Formålet med planarbeidet.....	5
4.0 Tema og utredningsbehov	6
5.0 Medvirkning	7
6.0 Organisering av planarbeidet	8

1.0 Innledning

Etter plan- og bygningsloven (pbl) § 11-1 skal alle kommuner utarbeide en kommuneplan som ivaretar både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Kommuneplanen består av to deler, en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Samfunnsdelen skal konkretisere viktige mål, strategier og ønsket utvikling for kommunen som samfunn og som organisasjon. Arealdelen skal vise sammenheng mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Den nåværende kommuneplanens samfunnsdel i Sørfold kommune ble vedtatt i 2000 og hadde en varighet på 12 år. Kommunestyret vedtok 16. september 2020 som del av planstrategi for Sørfold kommune at ny kommuneplanens samfunnsdel skal utarbeides.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal beskrives av et planprogram etter pbl §4-1. Et planprogram styrer og legger rammer rundt den kommende planprosessen. Dette er planprogrammet for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel for Sørfold kommune. Her beskrives overordnede føringer, formålet med planarbeidet, tema og utredningsbehov, opplegg for medvirkning, samt organisering av planprosessen.

Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn sammen med varsel om oppstart av planarbeidet. Innkomne merknader skal vurderes og eventuelt innarbeides i planprogrammet før endelig vedtak i kommunestyret. Det skal utarbeides et eget planprogram for kommuneplanens arealdel i 2022.

2.0 Overordnede føringer

Kommuner skal legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn i sin planlegging. Dette punktet presenterer en kort gjennomgang av de mest sentrale nasjonale og regionale føringer som er relevante i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Det gis også en oversikt over nyttige veiledere for planarbeidet. Listene er ikke uttømmende.

2.1 Nasjonale føringer

Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023

Hvert fjerde år utarbeider regjeringen et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling. I følge pbl §6-1 skal de nasjonale forventningene følges opp i kommunenes arbeid med planstrategier og planer. I dokumentet for årene 2019-2023 legger regjeringen vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

De regionale og kommunale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Dokumentet gir en god oversikt over oppgaver regjeringen mener fylkeskommunene og kommunene bør ta opp i sin planlegging. Nasjonale forventinger har fokus på fire områder:

Planlegging som verktøy for helhetlig bærekraftig utvikling

FNs 17 bærekraftsmål skal være et grunnlag for regional og kommunal planlegging. Fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører for å oppnå en bærekraftig samfunnsutvikling

og realisere bærekraftmålene i Norge. Kommuneplanens samfunnsdel skal angi retning til lokalsamfunnsutviklingen og bidra til at nasjonale og regionale mål tilpasses lokale forhold. Arealstrategier skal være en del av kommuneplanens samfunnsdel. Samfunns- og arealplanleggingen skal basere seg på et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Statlige myndigheter skal tidlig involveres i planprosesser. Det skal være økt bruk av digitale verktøy i planleggingen.

Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

Planlegging er et avgjørende virkemiddel for å legge til rette for vekst i lokal næringsaktivitet og arbeidsplasser. Det er viktig at fylkeskommuner og kommuner legger til rette for at næringsaktører, interesseorganisasjoner og sektormyndigheter deltar aktivt i planprosessene. Samfunnet skal omstilles til et lavutslippssamfunn og tilpasses klimaendringene. I planleggingen det skal tas hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap. Fjell-, utmarks- og sjøområder er viktige ressurser for bærekraftig næringsutvikling, men skal samtidig sikres for framtidige generasjoner.

Bærekraftig areal- og transportutvikling

Av hensyn til arealeffektivitet, reduserte klimagassutslipp og byspredning, mener regjeringen at det er viktig at det legges til rette for utbygging rundt kollektivknutepunkt i byer og tettsteder. Dette vil også kunne styrke grunnlaget for levende byer, økt kollektivtransport, sykling og fotgjengere. By- og omlandskommuner, sammen med fylkeskommunene, skal videreutvikle samarbeidet om transport på tvers av kommunegrensene. Dette vil bidra til effektiv ressursbruk, næringsutvikling, bosetting og sosial bærekraft i ulike deler av fylket.

Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

Kommunene skal aktivt planlegge for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidra til utjevning av sosiale forskjeller. Regjeringen er opptatt av at kommunene utvikler gode virkemidler for å sikre at alle inkluderes i skole, arbeids- og samfunnsnivå. Kunst og kultur skal være en del av kommunal og regional planlegging. Aldersvennlige samfunn skal skapes. Boligpolitikk og boligplanlegging skal være en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling.

2.2 Regionale føringer

Fylkesplan for Nordland 2013 - 2025

Fylkesplan for Nordland er en overordnet plan for regional utvikling i hele fylket. Fylkesplanen har tre målområder:

Livskvalitet. Et aktivt liv og et inkluderende samfunn. Nordland skal være et inkluderende samfunn der alle har mulighet til å delta og bidra ut fra egne forutsetninger. For å leve et godt og meningsfullt liv i Nordland, må alle få muligheten til å bruke sine ressurser på en nyttig og meningsfull måte for både seg selv og samfunnet.

Livskraftige lokalsamfunn og regioner. Et attraktivt Nordland. Attraktivitet omfatter både fysiske, sosiale, kulturelle, økonomiske og andre ressursmessige faktorer. I et attraktivt samfunn er trygghet og forutsigbarhet viktig. Stimulerende sosiale og kulturelle arenaer kan bidra til gode opplevelser, utvikling av identitet, følelse av tilhørighet og en meningsfull tilværelse i et lokalsamfunn og en region.

Verdiskaping og kompetanse. Et nyskapende Nordland. For å være konkurransedyktig i et stadig mer globalt marked må en evne å omstille seg i takt med omgivelsene. For den langsiktige verdiskapinga innebærer dette at ressursene våre må tas i bruk på en ny og forbedret måte, ved å tilby gode og gjerne unike produkter med høyt kompetanseinnhold og kvalitet. Det vil være avgjørende at næringslivet i fylket er lønnsomt og omstillingsdyktig, og med stor grad av innovasjons- og nyskapingsevne.

Fylkesplanen inneholder også et kapittel om arealpolitikk i Nordland. Kapitlet består av et overordnet mål for arealforvaltningen i Nordland, og strategier og retningslinjer for fem temaområder. Overordnet mål for arealforvaltningen er som følgende:

Arealforvaltningen i Nordland skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen. Forvaltningen skal skje på grunnlag av kunnskap og oppdaterte kommuneplaner.

De fem temaområder med strategier er som følgende:

By- og tettstedsutvikling. Byer og tettsteders funksjon som positive drivkrefter for Nordlandssamfunnet skal utvikles basert på stedets kvaliteter og lokale fortrinn.

Naturressurser, kulturminner og landskap. Ressursgrunnlaget i Nordland skal benyttes og forvaltes med god balanse mellom bruk og vern, slik at natur- og kulturmiljø, kulturminner, landskapskvaliteter og fornybare ressurser ivaretas for framtidige generasjoner.

Næringsutvikling. Arealforvaltningen skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv og nødvendig infrastruktur, og ha fokus på muligheter for vekst og verdiskaping på grunnlag av ressursgrunnlaget i fylket.

Kystsonen. I kystsonen skal det være en samordnet og helhetlig arealdisponering, der land og sjø ses i sammenheng.

Klima og klimatilpasning. Arealforvaltningen i Nordland skal innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og styrke tilpasningsevnen til et endret klima.

Et bærekraftig Nordland – Planstrategi for samarbeid og grønn omstilling 2021 – 2024

Regional planstrategi redegjør for regionale utviklingstrekk, fastsetter langsiktige samfunns mål og prioriterer hvilke spørsmål nordlandssamfunnet skal behandle i videre regional planlegging.

De langsiktige utviklingsmålene for Nordland er:

1. Attraktive og inkluderende samfunn med gode kultur-, service- og tjenestetilbud for alle.
2. Innovativt og bærekraftig næringsliv og industri som bidrar til grønn omstilling.
3. Bærekraftig utvikling av miljø- og naturressurser.
4. Effektiv, trygg og miljøvennlig infrastruktur som dekker innbyggernes, reisendes og næringslivets behov.
5. God kvalitet i skoletilbudene og et arbeidsliv som stimulerer til kompetanseutvikling i hele karrieren.
6. Kompetansearbeidsplasser og høyere utdannings- og forskningsmiljø som er sterke utviklingsaktører i regionalt samfunns- og næringsliv.

Saltenstrategier 2020 – 2024

Sørfold kommune er en del av Saltenregionen. Kommunene i Salten har sammen utviklet en egen strategiplan. Saltenstrategiene 2020 – 2024 angir en ønsket framtidssbille for Salten mot år 2035.

Visjonen for Saltenregionen er «Sammen skaper vi ei spennende framtid i en attraktiv region». Hovedmålet er «Vi skal stimulere til bolyst, bærekraftig verdiskaping og velferd i Salten». Videre defineres det tre fokusområder:

Attraktive Salten – bolyst og identitet. Salten skal være en attraktiv region å bo og arbeide i, og besøke.

Bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling. Øke kompetansen, verdiskaping og sysselsetting i et framtidrettet næringsliv.

Infrastruktur og kommunikasjon. Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som et helhetlig servicemarked.

Avtaler om interkommunalt samarbeid

Sørfold kommune har på enkelte felt inngått avtaler om interkommunalt samarbeid eller regionalt samarbeid for å levere lovpålagte tjenester. Disse avtalene vil også være viktige å ta hensyn til i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

2.3 Veiledere

- Regjeringens veileder for kommuneplanprosessen
- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for planlegging i sjøområdene
- Sametingets planveileder
- Veileder om CRPD for kommuner og kommune råd
- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser.

3.0 Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å utarbeide en kommuneplanens samfunnsdel for Sørfold kommune. Samfunnsdelen skal inneholde en arealstrategi i henhold til nasjonale myndigheters forventninger. Videre skal den ta stilling til langsiktige utfordringer, visjon, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen med arealstrategi skal være et overordnet politisk og administrativt verktøy for utvikling av Sørfold samfunnet fram mot 2035. Samtidig skal planen være gjenstand for rullering i hver kommunestyreperiode. Planen vil være styrende for sektorenes planer og aktivitet i kommunen, og danne grunnlaget for handlingsdelen med økonomiplan og budsjettprosess. Handlingsdelen vil angi hvordan samfunnsdelen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Vi ønsker å utforme en kommuneplan som gjenspeiler kommunens prioriteringer og legger føringer på hvordan kommunen vil møte muligheter og utfordringer som kommer i tiden framover. Kommuneplanens samfunnsdel skal omfatte og ta hensyn til hele Sørfold samfunnet.

4.0 Tema og utredningsbehov

Planstrategien 2020 – 2024 definerer viktige temaer som bør følges opp i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Dette er en bearbeidet liste:

- Befolkningsutvikling
- Boligutvikling
- Infrastruktur
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Helse og omsorg
- Rekruttering av arbeidskraft
- Kultur
- Barn og unge
- Utenforskap
- Universell utforming
- Miljø og klima
- Mineralressurser og naturmangfold
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Kommunen som organisasjon
- Langsiktige arealbehov og arealstrategier

Kommunens planstrategi 2020 – 2024 lister opp en del planer som bør revideres, og noen som må lages. Dette er delvis gjennomført, og en del planer vil utarbeides i 2022. Tema -og kommunedelplaner vil være nyttige i det videre arbeidet med samfunnsdelen, både som kunnskapsgrunnlag og som veiviser for hvilken retning man ønsker å gå på en del områder.

Samtidig må kommuneplanen ha en sektorovergrepene, styrende og overordnet funksjon og drøfte tverrfaglige tema. Folkehelse og økonomisk bærekraft griper inn i alle sektorer og må forankres på overordnet nivå og i ulike temaplaner.

Utviklingstrekk og utfordringer for Sørfold kommune beskrives i planstrategien. Det bør utarbeides et mer oversiktlig kunnskapsgrunnlag som gir informasjon om nåværende og forventet framtidig situasjon i kommunen.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal ta hensyn til lokale, regionale og nasjonale utfordringer og muligheter, ha en god politisk diskusjon, samt bred og reell medvirkning. Samlet sett skal dette gi et godt grunnlag for å utarbeide visjoner, og for å velge de viktigste satsningsområder og utfordringer kommunen skal jobbe med. Perspektivet skal være langsiktig, men satsningsområder med mål og strategier må være utformet på en måte som gjør det mulig å følge dem opp i handlingsdelen med økonomiplan. For å kunne velge ønsket retning for framtidig Sørfold, er det behov for følgende utredninger:

- Dersom ny E6 mellom Megården og Mørsvikbotn bygges, vil dette påvirke samfunnsutviklingen i Sørfold. Det vil påvirke struktur innen helse og oppvekst, bosetningsmønstre, arbeidsplasser og stedsutvikling. Det bør utredes hvilke muligheter og utfordringer dette gir for Sørfold kommune.
- Det bør gjøres vurderinger av struktur og organisering av tjenestetilbud innenfor de rammene kommunen har. I tillegg bør det vurderes om tjenestetilbud og andre samfunnsutfordringer kan løses i regionale samarbeid.
- Det er behov for å finne ut hvordan kommunen kan arbeide med FNs bærekraftsmål.

- Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde arealstrategier. Det skal utarbeides et arealregnskap som kan belyse ulike arealmessige spørsmål og perspektiver.
- En del kommuner har benyttet betegnelsen «samskaping», eller kommune 3.0 i kommuneplanens samfunnsdel. I praksis innebærer samskaping å utvikle lokalsamfunn der innbyggere og andre aktører er aktive i samspill med kommunen. Det vil være spennende å jobbe videre med dette.

5.0 Medvirkning

Arbeidet med kommuneplanen skal legge til rette for medvirkning. Dette er hjemlet i Plan -og bygningsloven §1-1, der det presiseres at kommunale planprosesser skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Ifølge pbl §5-1 har kommunen et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging. Dette er for eksempel samiske interesser, innvandrere og barn og unge. Andre viktige målgrupper for medvirkning er innbyggere generelt, næringsliv, grendelag, interesseorganisasjoner og frivillige. Likeså er det viktig å sikre god forankring administrativt og politisk innen selve kommunen. Det er vårt ønske og vårt mål at en bred og inkluderende prosess vil styrke organisasjonens og befolkningens engasjement og eierforhold til planarbeidet og til selve planen.

Statlige organer og kommunale enheter/avdelinger skal gis anledning til å komme med innspill til planprogrammet, slik at viktige planoppgaver og aktuelle utredningsbehov kan fanges opp tidlig i prosessen.

Både planprogrammet og planforslaget sendes ut på formell høring til statlige, regionale og kommunale myndigheter, samt aktuelle interesseorganisasjoner som blir berørt av forslaget. Kommunen vil konsultere med representanter for samiske interesser når beslutninger eller tiltak vil kunne påvirke samiske interesser direkte.

Informasjon om arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og oversikt over medvirkningsmuligheter vil formidles og gjøres kjent gjennom kommunens hjemmeside med egen link til kommuneplanarbeidet, lokalavisene og sosiale medier.

Medvirkningsopplegget deles inn i tre faser:

1. Planprogramfase.

I tråd med Plan- og bygningsloven legges forslag til planprogram ut til offentlig høring i seks uker. Medvirkning i denne fasen består hovedsakelig i å legge til rette for innspill i høringsperioden.

2. Planforslagsfase.

I denne fasen legges det vekt på medvirkning i form av

- Folkemøter i hele kommunen, i samarbeid med grendelagene
- Workshop med kommunestyret og i enhetsledermøte
- Dialogmøter med næringsliv, ungdomsråd, eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse, evt. flere
- Workshop og framtidswerksted med barn og unge
- Digital medvirkning

Basert på erfaring fra andre kommuner, kan det være vanskelig å skape engasjement hos innbyggerne omkring et tema som er så overordnet som kommuneplanens samfunnsdel. Derfor er det viktig å ha fokus på konkrete problemstillinger i lokalsamfunnet som arbeidsplasser, boligutvikling, eldreomsorg, trivsel og annet som innbyggerne er opptatt av.

3. Høringsfase

Planforslaget legges ut til offentlig høring i seks uker som del av høringsfasen, slik Plan -og bygningsloven fastsetter.

Det bør vurderes om det skal være en ny runde med folkemøter i denne fasen.

6.0 Organisering av planarbeidet

Planprosessen organiseres med en styringsgruppe og en administrativ plangruppe. Begge vil møtes jevnlig ved behov.

Styringsgruppe

Formannskapet er styringsgruppe for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Deres viktigste oppgave er å legge strategiske føringer, anbefale retning for arbeidet og vurdere eventuelle problemstillinger underveis.

Administrativ plangruppe (arbeidsgruppe)

Administrativ plangruppe består av kommunedirektør og kommunalsjefer med flere. Disse vil ha ansvar for å gjennomføre planarbeidet i henhold til lovkrav og framdriftsplan. I tillegg til faste medlemmer av arbeidsgruppen kan andre inviteres inn i møter etter behov, avhengig av problemstillinger og temaer underveis. Trainee er sekretær og forestår skrivearbeidet.

Framdriftsplan for arbeidet med kommuneplan samfunnsdel:

Aktivitet	2022				2023	
	1.kvartal (Januar- mars)	2.kvartal (April- juni)	3.kvartal (Juli- september)	4.kvartal (Oktober- desember)	1.kvartal (Januar- mars)	2.kvartal (April- juni)
Planprogram kommuneplanens samfunnsdel vedtas i kommunestyret	Januar					
Arbeidet med utredninger starter	Januar					
Medvirkningsfase	Februar - juni					
Systematisering av innspill og analysearbeid		Mai - august				
Utarbeidelse av plandokument			September - februar			
Høringsutkast planforslag presenteres og behandles i kommunestyret					Februar/mars	
Høringsperiode					Mars - april	
Vurdering og innarbeidning av innkomne innspill						April - mai
Behandling i formannskap, plan- og ressursutvalg og kommunestyret						Mai - juni